Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 110 (10.787). Львів, пятниця 21. травня 1926. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15) леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За розвязання сойму.

Становище партій в справі розвязання сойму. — Сподіваний компроміс між лівицею і центром. — Національне Зібрання. — Конференція лівиці з Українцями і Білорусинами. — Пресова конференція в міністерстві внутрішніх справ. — Інтерпеляція представника „Діла" до міністра внутрішніх справ.

Варшава, 19. травня 1926.

Нинішній день у Варшаві пройшов під знаком розмов на тему розвязання сойму і сенату та розписання нових виборів. Пепесівський „Роботнік" помістив передовицю під написом: „Розвязати сойм!" В ній домагається він скликати сойм тільки на одно засідання, щоби ухвалити своє розвязання й наділити уряд уповноваженнями в господарсько - скарбових справах. Одночасно ППС. стоїть на становищі, що вибір президента держави може бути довершений тільки новим соймом і сенатом. Колиж би це мало статися вже тепер, то вибраним мусить бути марш. Пілсудський.

Клюб Х. Д. (христ. демократії) виніс сьогодня таку постанову:

„Завданням Клюбу ХД. мусить бути рішуче домагання в напрямі запевнення правного розвитку дальших відносин, щоби тим чином зберігти державу від страшних наслідків. Тому ХД. домагається: 1) щоби Національне Зібрання відбулося в речинці, передбаченім конституцією з гарантією особистої свободи і свободи вибору, 2) щоби ухвалено буджет, зміну виборчої ординації в напрямі зменшення числа послів та щоби ухвалено внесення ХД., що дає президентові держави право розвязати сойм і сенат, 3) щоби негайно випущено на волю і привернено на попередні становища всіх тих, що стали в обороні конституції і президента, 4) щоби занехано чистки урядів, подиктованої пімстою у звязку з останніми подіями, 5) щоби негайно відібрано зброю партійно-політичним організаціям та організаціям з піввійськовим характером".

Також „Пяст" все більше схиляється до погляду, що теперішній сойм, не виповнивши наложених на нього завдань, кінчить своє істнування. Бажаним було би тільки, щоби сойм заки ще розбриделься, змінив конституцію і виборчу ординацію в напрямі зміцнення влади президента.

Таким чином два найбільші центрові клюби, що розпоряджають сотнею голосів, заявляються за розвязанням сойму зі застереженням деяких превенційних постанов. Тільки ЗЛН. (ендеція) вперто боронить своїх окопів. Вона не хоче вступитися з дотеперішнього диктаторського становища. Розвязання сойму це для неї ціла низка страхіть. Будучий сойм був би гірший від теперішнього, бо — мовляв — місце польських послів з Галичини заняли би провідники української іредента.

Провідники поміркованої лівиці починають входити в розмови з центром щодо розвязання сойму. В цій справі навязуються між обома таборами (лівицею і центром) нитки порозуміння. Ріжниця тільки в тому, що поміркована лівиця домагається негайного розвязання сойму, а центр бажає, щоби теперішній сойм полагодив ще деякі „державні конечности".

Поміркована лівиця намагається теж найти спільну мову з „нац. меншинами". Сьогодня відбулася конференція лівиці з Українцями й Білорусинами в якій з польського боку взяли участь посли Недзялковський, Понятовський, Рудзінський і Домбський, Український Клюб заступали посли П. Васильчук і Маківка, Білоруський Клюб пос. Яреміч, а Білоруську Громаду пос. Тарашкевич. Представники польської лівиці поставили українським і білоруським репрезентантам два питання: 1) чи вони візьмуть участь в Нац. Зібранні і 2) чи будуть голосувати на кандидата лівиці на президента. Українці і Білорусини зробили залежньою свою відповідь від особи і програми кандидата лівиці на президента. Завтра лівиця має дати письменну відповідь щодо особи і програми свого кандидата. Також завтра має відбутися конференція між лівицею і Жидами.

Щож торкається кандидатів на президента, то лівиця висуває кандидатуру марш. Пілсудського, центрові партії ставлять марш. сойму Ратая, а правиця б. през. Войцеховського. Завтра має бути дефінітивно вирішений речинець Національного Зібрання, яке всупереч опозиції правиці відбудеться у Варшаві в останніх днях цього місяця.

Мін. внутр. справ ген. Млодзяновський виголосив сьогодня перед представниками преси експозе про положення в Польщі. Він звернув увагу на поділ громадянства на два табори. Завданням уряду є пацифікація. Всюди вже запанував спокій, тільки в Познанщині панує ще напружено збройна тенденція. Про проголошення диктатури в Польщі нема мови, тому всякі поголоски на ту тему є безоснівні. Уряд змагає до привернення правних основ. Першим актом в тому напрямі буде скликання Нац. Зібрання і вибір президента. На те, що було, треба кинути заслону, а більше уваги звертати на те, що нас жде. Уряд змагає до переведення чистки урядів в напрямі усунення непотрібів і продажних людей.

Опісля представник ред. „Діла" Ів. Кедрин інтерпелював міністра в справі останніх арештувань серед українських діячів у Львові, звертаючи увагі на те, що це вже стало звичаєм, що при кожній нагоді, при кожнім заколоті в Польщі арештується Українців, хоч їх ті авантури безпосередньо не торкаються. Міністер відповів, що він з тією справою добре неознайомлений, одначе розгляне її.

Персоналія.

Генералів Розвадовського і Загурського (з яких перший казав острілювати шпиталі, а другий з літаків кидати бомби на цив. населення) посаджено в тюрмі. Мабуть стануть вони перед воєнним судом. Також в тюрмі сидять ген. Пріх і ген. Ялиінський та полковники: Пашкевич, Басо і Андерс.

Амб. Хлаповського в Парижі має заступити Кухаржевський, а Скірмунта в Льондоні б. прем. Скшинський.

Заява довіря для уряду Маркса.

Заява уряду.

Берлін 19. травня.

У голосуванні уряд одержав значну більшість. За урядом голосували урядові партії і соціялісти, проти Гітлерівці і комуністи. Німецькі нац. здержалися від голосування. В урядовій заяві ствердив канцлер Маркс, що уряд його держатиметься дотеперішньої заграничної політики. Уряд сподіється, що наради комісії для реформи Ради Союза Народів уможливлять йому здійснити льокарнські договори. Берлінський договір предложиться райхстагові для ратифікації. Розпорядок про нац. держ. краски оставатиметься дальше в силі. Одначе уряд приступить до праці над створенням одностайного прапора згідно з останнім листом президента Гінденбурга. Заяву канцлера на урядових лавах прийняли оплесками, а кінець промови занепокоїв лівицю.

Ратифікація нім.-рад. договору.

Рада Народніх Комісарів ратифікувала вже і передала до затвердження ЦВК-ові підписаний 24. квітня німецько-радянський договір. Часописи з вдоволенням стверджують однозгідність, яка є в кермуючих колах радянської і німецької політики.

Помер о. А Білецький.

Як довідуємося в останній хвилі, вчера (19 ц. м. в год. 7·45 вечером) помер по довгій недузі архипрезвитер Митр. Капітули о. Андрій Білецький.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного доляра в приватних оборотах дальше звижковий. З початкового ранішнього курсу 11·20 піднісся за передполудне до 11·70 (у Варшаві 12 зол.). Польський банк платив валюти і девізи по паритеті 10·50. Максимальний банковий курс 10·65 був нереальний.

На приватній біржі платили за американські доляри 11·75—11·85, канадійські доляри 11·60—11·70.

Збіжжа.

Положення на загал без зміни. Застій в біржевих і позабіржевих оборотах. Ціни на загал у звязи з загальною доріжнею йдуть у гору. Тенденція звижкова. Настрій без охоти.

Ціни оціночні без трансакції: Пшениця біла 53·00—54·00, пшениця червона 56·50—57·50, жито 32·00—33·00, ячмінь пастівний 25—26, овес 34·00—35·00, гречка 31·00—32·00.

Під національним прапором.

Львів, 20 травня 1926.

Події останнього тижня відвернули нашу увагу від наших внутрішніх організаційних справ. Саме в день, коли на вулицях Варшави при щедрій допомові куль і бомб відбувалася „мілітарна демонстрація" з „моральним підкладом", радив у Львові Народній Комітет, ширша Управа Українського Нац.-Демократичного Обєднання. Очевидно, ця нарада у внутрішньо-національних справах не стояла у ніякому звязку з подіями на варшавському грунті. Був це припадковий — як кажуть — „збіг обставин", але сам факт відбуття тієї наради, не зважаючи на перепони з боку поліції, має далекосягле значіння для дальшої організації й розвитку нашого життя на українській національній території.

Під національним, демократичним, соціяльно-поступовим прапором Обєднання зібралися були представники провінції й столиці цих наших земель в імпозантному числі 105 діячів, представників селянства і трудової інтелігенції, щоби застановитися над сучасним положенням української нації в цілому і на українських землях під Польщею зокрема, щоби намітити шляхи дальшої організаційної праці в добі „лютого времени", щоби перевірити й утвердити програмові основи Обєднання та доповідями з місць засягти собі життя-буття народніх мас.

Як вже сказано, нарада Народнього Комітету, засідання ширшої Управи Обєднання не стояло у ніякому звязку з подіями на варшавському грунті. За те зібрання кращих представників українського активного громадянства стояло у тісному звязку з тими подіями, які відбуваються на широкій европейській і світовій арені та в нашому внутрішньому життю. Численно заступлене селянство поруч трудової інтелігенції, великі поступи організаційного руху, зацікавлення громадськими справами — все це вказує, що ми щасливо перейшли через трясовиння апатії, депресії і безділля, а ступили на шлях живої організаційно-обєднуючої діяльности.

Наради Народнього Комітету — це друге з черги зібрання національно-українського табору у формі засідання ширшої управи нац. партії від 1919 р. Перший раз радив Ширший Нар. Комітет б. трудової партії в літі 1922 р. безпосередньо перед виборами до польського сойму. А отсе вдруге від 1919 р., а вперше від переведення обєднання роздріблених нац.-політичних груп в одну суцільну організацію представники громадянства зібралися були на спільні наради, які визначалися незвичайно поважним трактуванням принципових та актуальних питань національної політики. Рівень дискусії, поступи організації, зрозуміння положення нації і ваги переживаного моменту та загальний підйом—ось що визначало наради Нар. Комітету.

Виявилося, що Українське Нац. Демокр. Обєднання звільна, але певно й послідовно вертає на тесаме місце, яке перед війною займала в народнім життї й нашому громадян-

Red. czas. „Diło" Pr. 218/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Diło" Nr. 104 (10761) z dnia 14. maja 1926 roku pod tytułem: 1) „U Lwowi" na stronie 1. w 3. szpalcie między słowami Koła... a słowami „W siaci": 2) „Prawylnym szlachom" a) między słowami: tolerowani... a słowami: Dumajemo, b) między słowami: w Polszczi... a słowami: Ligy, zawierają ad 1) znamiona z § 65 a) ustawy karnej, uznał dokonaną w dniu 13. maja 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do ... Lwów dnia 15. maja 1926.

Hawel.

Товариський зїзд абітурієнтів української гімназії в Коломиї з 1906 р. відбудеться дня 29. червня н. р. Прошу Товаришів, котрі візьмуть участь в зїзді, зголошуватися негайно на адресу тов. Дмитра Николишина, проф. гімн. в Коломиї, вул. Дідушицьких ч. 18, по близші інформації. За комітет *С. Герасимович*. 1763 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СВЯЩЕННИЧУ сироту прийму до помочи в управі торговлею мішаних товарів. — Адреса: Г. П. 12 Посте рестанте Косів, к. Коломиї. 1757 1—1

НАПРАВУ годинників під упразою фахових сил швайцарських поваготжує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю домів. 1679 б) 3—?

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК, жонатий, може вести нотний спів, має торговельну, ветеринарійну і пасічнику практику, пошукує місця. — Ласкаві зголошення І. Саляк, Надвірна, вул. Станиславівська. 1761 1—11

НОВА КНИЖКА Д. Донцова **„Націоналізм“** (265 сторін). Висилає по присланню 5 зол. А. Оклиш, Львів, Каденька 4. 1759 1—3

1 ЗОЛ. коштує кожда золотнича направа у Гутермана Сикстуська 14. 1679 13-?

В МИКУЛИНЦЯХ, коло Тернополя є на продаж вілля мурована, з комфортом (5 покоїв і кухня). При вілі два морги городу враз з садом. Крім него два морги орного поля. — Близші інформації уділить С. Костецька в Станиславові, вул. Бема ч. 11. 1762 1—3

В КУТАХ, в гірській кліматичній околиці, є на продаж за долари, партеровий дім, критий бляхою о 7-ох кімнатах, велика стайня зі стодолою і студня, разом з 2-морговим огородом ярини і овочевим. Евентуально може бути заміна за подібну реальність в Західній Галичині. Під розвагу Американам, що бажають набути реальність в старім краю, або емеритам до заміни, які хочуть осісти в Східній Галичині. — Зголошення слати на адресу: Інж. Цудзік, Евіденція катастру Nowy Targ. 1756 1—1

КОМНАТА, уладжена з осібним входом до винаймлення для кавалера. — Зголошення до Адміністрації під „комната“. 1760 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Перша галицька фабрика сіток до огорожі і тенісу, рафи до шутру і піску
МИХАЙЛО ШУГАРТ,
Львів, вул. Зелена 61.
1749 Ціни фабричні. 2—10

Купелеве Заведення **ПІДЛЮТЕ** 700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Лімницею серед найбагатшої в ліси околиці Ґорґанів. — Купелі горячі з мінеральної води, купелі соняшні і купелі Лімниці, вода мінеральна до пиття, реставрація в місці на лікарське поручення, харч яриновий і жентиця. — Лічення по вказівкам лікарів: реоматичне запалення суставів і мязів, іскіяс, позапальні стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, малокровня, катари шлунка і кишок, та камінів мочевих доріг і недуг виміни матерії.

Купелевий сезон від 15. травня (мая)
Ціни в першім і третім сезоні нижчі.
4—8 **Замовлення на адресу:** 1700
Купелеве Заведення Підлюте, почта Перегінсько.

Жіноча спілка промислова „Труд“ кооп. з обм. пор. у Львові, Ринок ч. 30, пригадує отсим, що остаточний речинець доповнювання удїлів кінчиться дня **30. червня 1926 р.** Один чл. уділ виносить 10 (десять) золотих польських. Вплати уділів приймається в уряд. год. від 8—1 і 3—6 поп. Хто з П. Т. членів не доповнить до цеї пори уділу, буде **вичеркнений** з членів кооперативи. 1691 3—3

Надзвичайні
Загальні Збори
Товариства
„Руський жіночий Кружок“
в Коломиї,
відбудуться дня 27. травня 1926 р. о год. 5 пополудні в комнатах тов. „Родина“. На дневнім порядку зміна назви тов. і зміна статута. — *Виділ.* 1758 1—1

Ширіть наш часопис

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“.

Рахунок зисків і страт за 1925. рік.

РОЗХІД	Зол.	с.	Зол.	с.
Виплачені шкоди	216,825	68		
від того: участь реасекураційних Товариств	86,048	84	130,776	84
Видатки на заряд:				
1. Провізія Агентам	124,806	02		
2. Біжучі адміністраційні видатки:	421,762	36		
3. Податки і скарбові належитости . . .	64,112	57		
	610,682	95		
По відчисленню зворотів з реасекураційних Товариств	167,183	50	443,499	45
Відписи й инші видатки:				
1. Відписи:	2,912	80		
2. Страти на курсі цінних паперів:	17,385	73		
3. Инші видатки:	71,449	64	91,748	17
Резерва на невиплачені шкоди:			7,485	43
Стан фондів з кінцем 1925 р.:			2,375,247	71
Надвижка з річного обороту . . .			1,391	9
			3,050,148	79

ПРИХІД	Зол.	с.	Зол.	с.
Перенос фондів з 1924 р.			1,584,747	91
Резерва на невиплачені шкоди, перенесена з 1924. р.			4,256	63
Зачислені премії з відчисленням сторн:	1,403,251	65		
від того: премія реасек. Товарист	338,566	32	1,064,685	33
Дохід з льокації капіталів:			28,8[illegible]	46
Инші приходи:				
1. Належитости від поліс	189,39[illegible]	38		
2. Зиск на курсі цінних паперів і валют . .	34,506	12		
3. За таблички	10[illegible]	53		
4. Ріжні	143,705	43	367,702	49
			3,050,148	79

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1925.

Стан чинний	Зол.	сот.
Стан каси з днем 31. грудня 1925. р.	53,136	69
Розпорядимі вкладки в кредитових інституціях і щадницях:	160,737	02
Власні реальности	79,255	—
Цінні папери по курсі з дня 31. грудня 1925. р.	66,245	08
Льокація пенсійного фонду	38,585	—
Чинні сальда рахунків з реасек. Товариствами . .	566	23
Залеглости в агенціях	2,052,424	65
Ріжні довжники	24,991	70
Кавційні ефекти агентів і инші	17,732	73
Позичка	43,351	07
	2,737,025	17

Стан довжний	Зол.	сот.
Фонд резервовий	404,353	57
Спеціяльний фонд на звороти	20,341	45
Спеціяльна резерва	65,540	—
Резерва на сумнівні належитости	1,110,000	—
Фонд на ріжницю курсу	37,770	22
Резерва премії з відчисленням участи реасек. Тов. .	698,811	15
Резерва на невиплачені шкоди	7,485	43
Фонд спеціяльний для посередн. обезпечень . .	1,000	—
Фонд пенсійний	195,210	14
Фонд на організацію огневих сторожей	16,904	16
Фонд безпроц. поз. на огнетрев. криття дахів . . .	17,800	60
Фонд заосмотрення агентів	31,814	04
Фонд стипендійний ім. Д-ра Кулачковського . . .	6,844	24
Фонд стипендійний для дітей урядників	12,033	84
Фонд стипендійний для дітей агентів	12,033	84
Довжні сальда рахунків з реасек. Товариствами .	13[illegible],161	70
Ріжні вірителі	4,796	15
Кавції агентів і инші	17,732	73
Надвижка з річного обороту	1,391	19
	2,737,025	17

Зужиття надвижки після ухвали Загальних Зборів з 13. мая 1926

Білянсова надвижка за рік 1923 виносить . . . . Зол. 1.391·19
з того призначено:
1. 50% до резервового фонду, по мисли § 8. д. статута . . . . . Зол. 696·—
2. 8% до пенсійного фонду і каси заосмотрення по мисли § 55. уст. 2 статута „ 112·—
3. на спеціяльний фонд на звороти по мисли § 55. уст. 4 решту . . . . „ 583·19 разом „ 1.391·19

Бухальтер: *І. Мороз.*

Львів, 15. мая 1926.

ДИРЕКЦІЯ:
Володимир Децикевич *Д-р Володимир Охримович* *Микола Заячківський*
Д-р Стефан Федак.

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ:
Микола Мельник *Олекса Гомонський*
Д-р Володимир Мацькевич.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий**. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

ри, що мають відвагу вмішуватися в чисто культурні справи, а почуваючи необмежене потурання вищих чинників влади, осмілюються заборонити навіть таку невинну річ, як ширення портретів І. Франка, невинну навіть у випадку, колиб виїмковий стан був у повній силі. Проти таких невідповідальних вчинків і безправних надужить треба як найрішучіше протестувати, та домагатися від влади, щоби пригадала поліційним закукуріченим чванькам їх права та обовязки.

— **Бандитизм.** На львівськім городецькім передмістю від довшого часу широко бавиться банда, яка нападає на ресторани і наводить жах на населення. Її проводирами є чотири брати Кічми, що домагаються по шинках безплатно напитків, а в разі спротиву розбивають усю посудину та викидають гостей. Дня 19-го п. м. счинили вони таку на вулиці бучу, що купці з остраху позамикали крамниці і навіть трамваї зупинились. Населення, здебільша жидівське в цій дільниці, залякане останіми політичними подіями, пустило чутку, що в місті почалась революція.

— **З хроніки самогубств.** Скочила з поверху при вул. Соняшній 18, Ернестина Шнайдер у намірі забитись. Жінка сильно потовклась і находиться у шпиталі.

— **Зі злочинної хроніки.** Суд присяжних у Львові засудив на рік тяжкої вязниці 16-літнього Михайла Попасвича, з Трусинова, бедзького повіту, за те, що у сварці зі своїм вітчимом убив його, вдаривши його києм по голові.

— **Засуд.** Відоме вбивство провокатора Степана Королюка, який втиснувся був до комун. орґанізації в Тернополі і сповняв там ролю дефензивника, найшло свій епільоґ перед судом присяжних у Тернополі. Вбивства довершили Роман Міхенко і Евстахій Герман, які опісля перейшли Збруч і повідомили польські власти про свій вчинок. Поліція у звязку з тією справою арештувала Богдана Міхенка, який на днях станув перед судом. Прис. суддям поставлено два питання: в напрямі морду і збивства. Присяжні після промови прокуратора й оборонця д-ра Ст. Барана підтвердили 8-ма голосами друге питання. Трибунал засудив обвинуваченого на чотири роки тяжкої вязниці.

— **До кого належить північний бігун?** Свіжі воздушні лети американського летуна Бирда й Норвежця Амундсена роблять актуальною справую бігуна. З хвилини, як сучасна техніка дала змогу людям зібратись до земель довкола північного бігуна, стало практичним питання, чи варта і яким робом їх займати. З огляду на те, що найкоротший шлях між Америкою і Европою йде через бігун, навіть найменший клаптик землі на бігуні має своє значіння. Теоретики міжнародного права твердять, що вся підбігунова смуга повинна надалі лишитись невтральною. Практики відповідають, що хто займає якусь територію, до цього вона й належить. Скандинавія, Росія, Анґлія, Америка а навіть Італія мають однакові претенсії до земель з під північного бігуна. Покищо ні одна з цих держав не може боронити своїх претенсій на тій підставі, що завісила там свій прапор. На підставі міжнародного права символічна окупація не вистарчає, треба фактичної. А для фактичної треба висилати туди своїх державних представників і урядовців, завести закони даної держави, мілітарну охорону. Нема сумніву, що в найблищій майбутности одна з держав, а може одночасно дві або три, займуть якісь частини підбігунових територій, користуючись імовірно досвідом радянського уряду, який недавно на безлюдних ледяних островах, на воздушній лінії між Англією і Східною Азією, створив свою управу та насадив військову охорону.

— **Надбациль.** Визначний паризький бактеріольоґ д-р Д' Герель подав до відома вченим, що найшов новий рід мікробів. Зовсім випадково відкрив він бациля, який має ту прикмету, що зїдає всі инші бацилі. Нова відкрита бактерія є галапасом між иншими. Учений поклав одного дня в рурку бацилі, а коли прийшов на другий день здивувався, що вони щезли. Тоді перелив частину рідини з тої рурки до нової, де було маса бацилів. Він зачудувався ще більше, коли на другий день знову всі ці бацилі щезли. Для вченого стало ясно, що в цій рідині було якесь невидне отруйне створіння, що нищить инші. Його досліди потвердили його здогади. Д' Герель стверджує, що відкритий ним бациль є завзятим ворогом бацилів, що розносять тиф, холеру та инші заразливі недуги. Він назвав його надбацилем. Це відкриття має величезне значіння для боротьби з недуґами. В інституті Пастера у Парижі вже роблять спроби на звірятах.

— **Математикам до відома.** Всі математики, що ломали собі голову над розвязкою славного твердження Фермата, дізнаються з зацікавленням, що саме минулого тижня найшовся математик, ще й дилетант, румунський ґенерал И. Муйка, який видав у Букарешті розвідку п. з. „Теорема Фермата" (видання Ґебля), де, як кажуть, має находитись повна розвязка теореми. Для тих, що не чули про це екзотичне диво, слід подати такі інформації: у другій половині XVIII ст. французький математик Пер Фермат думав одного дня над одним химерним явищем у світі чисел: чому $a^n + b^n = c^n$ є неможливе для повних чисел тільки тоді, коли „n" рівняється „2"; для чисел до третьої, четвертої (і т. д.) степені це твердження вже неважне. Фермат найшов розяснення цього явища і записав його собі на манжеті; рисіяний манжет забув, а служанка взяла його зі стола та випрала. Щойно тоді Фермат побачив, що не може пригадати собі раз найденої дуже простої розвязки. І ось уже 200 літ математики шукають її надаремне. Академія Наук у Ґетінґен призначила нагороду 100.000 марок за розвязку. І мабуть не дуже вірила в її можливість, коли останній речинець для присилки розвязки означила на 2006 рік. Минулого року приходив до нашої редакції один наш земляк, який впевняв, що є також кандидатом на нагороду, бо найшов розяснення цієї тайни. Ми віддосла і його до Ґетінґені. Тепер відсилаємо до згаданої книжки румунського ґенерала, який готов усіх випередити і забрати 100.000 нім. марок.

— **Великий пожар.** Повідомляють зі Зарваниці, що там вибух у вівторок великий пожар, який з огляду на сильний вітер зразу обняв кілька хат. Рятунок був дуже важкий з огляду на вітер і відсутність пожарного товариства в Зарваниці. У висліді згоріло 36 селянських загород та багато худоби. Багато осіб попарених, втрати величезні. А „Слово Польске" накликує до знищення українських пожарних товариств.

— **„Слово о полку Ігореві".** З Київа повідомляють, що письменники Д. Загул і В. Ярошенко від довшого часу працюють над сценарієм до старовинної української поеми з XII. стол. „Слово о полку Ігореві". Ініціятива до цеї праці вийшла від Загула, який присвятив багато часу студіям над цею прекрасною поемою та вже раніше переклав її на сучасну українську мову.

— **Нинішний концерт львівського Бояна** є в біжучім сезоні вже другим вечером присвяченим творчости наших композиторів місцевих: Людкевича, Кишакевича, Барвінського, і з великої України: Стеценка, Степового, Верниківського і Козицького. Деякі хори цього останнього є до певної міри спробою ввести атональність у нашу хоральну музику. Треба надіятися, що цікавий під кожним оглядом концерт притягне всіх наших любителів музики, як з огляду на програму так і виконавців. Для інструментальної точки програми доставила берлінська фірма Бехштайн свій концертовий фортепян зі складу К. Каіма у Львові.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" іде нова сензаційна фільма п. з. „Торнадо — Західний вітер". У кіні „Лев" прегарна програма з 12 дій „Білий тигр", драма з життя гарему і пєса „Не грайся з огнем". У головній ролі Доллі Дейвіс. — У кіні „Марусенька" у фільмі „Шмулик лахмітчик" у заголовній ролі виступає славний малий артист Джекі Куґен.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Централбанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Відозви і комунікати.

До Українців Львова.

Перед 28. травня 1926.

Зближається день 28. травня 1926 р., на який припадають 10-ті роковини смерти великого українського поета і вченого Івана Франка. Весь український Львів повинен того дня вшанувати гідно Його память. Портрети поета, призначені для наліпок на вікна, можна набувати в усіх українських книгарнях і в комітеті для вшанування 10-ліття смерти Франка. Ні один львівський Українець не може відмовитися від прикраси своїх вікон, ні одна українська установа не може поминути мовчанкою дня смерти найбільшого галицького Українця, що жив і творив у Львові. Згідно з програмою, проголошеною в відозві комітету до громадянства про святкування десятилітніх роковин смерти в кожній установі слід припинити працю на одну годину та присвятити той час памяти Франка. Пригадуючи це українським громадянам міста Львова комітет надіється, що вони виконають свій національний обовязок, як це й годиться членам великої нації.

Комітет для вшанування 10-ліття смерти Ів. Франка.

Львів, Ринок 10 „Просвіта".

Памятайте! Зелені свята — дні українських інвалідів!

Як щороку, так і цього року Зелені свята призначені на збірку жертв для українських інвалідів. Надіємося, що кождий український громадянин здобудеться на лепту для тих, що найтяжче потерпіли за нас усіх. Нехай ніодна одиниця не відмовить своєї допомоги, тоді зложимо для них дар гідний нашого народу. Поверх 800 інвалідів жде на Вашу допомогу. Не сміємо покинути їх на поталу долі!

Просимо повітові комітети, котрі переводили збірки минулого року, приготовити громадянство до цеї збірки. Збірка буде відбуватися в грошах, на окремі листи по українських інституціях та під церквами. По одержанні дозволу від воєвідства вишлемо листи й повновласти та подамо умовини щодо переведення збірки.

Гроші треба негайно пересилати до нашої канцелярії, бо воєвідські уряди призначують дуже короткий речинець для подання звіту зі збірки, а крім того пізно надіслані жертви не можуть бути на час подані до публичного відома. — *Управа Українського Краєв. Тов-а Опіка над Інвалідами* у Львові, вул. Руська ч. 3. II. пов.

ОПОВІСТКИ.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ковбаса з капустою.

Колись, давно ще перед світовою війною стояв собі бідний мазурище на вічу посла Стапінського, слухав що пани говорять і мотав дещо на невеликий вус. Час до часу плескав у мозолисті долоні, наслідуючи инших, а міг плескати і в мозолисті плесни, бо був босий, як апостол. А коли вернув додому, жінка зачіпала дещо з політики.

— Wicek! A dali ci co jeść?

— Chorob- dali.

— A beło tam co?

— Cego nie. Beła ci taka kiełbasa z kapustą, ze ino se cłowek oblizowal. Kej nasego brata tam nie puscą!...

— O farmazony psionkrewskie! — кляла жінка. — Nasci Wicek karlolelek w mundure.

Колись таке воно було, але вже дуже — дуже давно...

Часи після цього змінялися безустанку. Купив собі Віцек чоботи, добрі, юхтові і на рипах. Справив капелюх з павами і спинку з люстерком до тонкої сорочки. Як вийшов у неділеньку святу під костел на „суму", то нарід очі зривав.

Віцек угору ріс, бо й у тімя не був битий, а сам кулак мав здоровий і хлопський розум ненайгірший.

Коли вдруге приїхали пани на віче, то вже не було Віцка, а був пан Вінценти, війт і аґітатор.

А після віча хвалився вже сам жінці без питання.

— I gorzała beła mocna psiajucha i kiełbasa tyz...

Події покотились, як дідова торба з горба.

Пан Вінценти набрав відваги і сам станув як кандидат перед виборцями. Знав як до них промовити, чим їх розрухати, на кого повести.

— Kuzdy pon ma co zreć, a ty biedny chłopie z głodu umieraj, kej zydowski pies! Odbiezemy my ponom to, co beło nase, chłopskie: nase ygory i lasy wsyćkie.

Став послом. Мав дієти, почести і можність концесій.

Коли приїздив на ферії до жінки, то вона аж руками розводила.

— Co ja ci Wicek teroz zgotoje? Ty tam w Widniu pewnikiem same marcypany zajodał.

Пан Вінценти всміхався вдоволено:

— Marcypany nie marcypany, ale omlety, bibstyki i inre wyfrykasy tom jodł.

Тоді Вінцентова:

— Nasci Wicek kiełbasy z kapustą...

— Kej mi se już przejedła na śmierć. Daj mi coś więcej polityсnego...

Вінцентова смажила молодого когута на свіжім маслі і здоровля пана посла не підупадало.

А після когута на маслі прийшов розвал Австрії. Пан Вінценти ліз по драбині все вище та вище.

Став премієром міністрів, ходив на банкети і сам їх видавав. Правда, сам їх не влаштовував, але нащо була в нього служба! А страви там такі подавали, що він ніколи перший не зачинав. Але в мороженім розсмакувався не на жарт і розказував потім жінці:

— To se cłowik tego na talie nawali, ji a ji, a piwem fort popija.

Раділа Вінцентова, що чоловік паном став. Бо то не тільки морожене, але й тартак власний і село і зятеві бровар в Америці за 35 тис. долярів, а братові Енджейові хутір під Бродами. Хтось там часом бовкнув, що це все нечисті інтереси, але... Бог з ними, з тими людьми злиднями.

Та прийшла „kreska na matyska".

Пілсудський грянув на Варшаву і пан Вінценти сховався на той час у Бельведері. А що Бельведер був з усіх сторін замкнений, то й їжа ставала з дня на день скромніша.

Останньої днини, як подає одно боєве звідомлення, запанував у Бельведері страшенний голод. Перед своєю втечею до Вилянова, їли зібрані там достойники тільки ковбасу з капустою.

Не штука було тамтим панам, бо вони не знали иншої страви, але бідний Вінценти!... Тільки страх і голод могли його змусити до цього.

Втік пан Вінценти колись від рідної ковбаси, а вона таки вернула до нього в трагічнім моменті і хто зна, чи не стане йому кісткою в горлі.

Галактіон Чіпка.

стві національно-демократична партія. І хоч Обєднання не покривається з б. нац.-демократичною партією в обсягу своєї програми і тактики, хоч воно — отрясшися в більшости з опортуністичних елементів — виявляє політично й соціяльно більш ліві й радикальні тенденції, то всеж таки воно мусіло згуртувати в своїх рядах більшість активного, політично освідомленого громадянства, змагаючи стати виразником збірних інтересів і змагань нації.

Вже другого дня після відбутих нарад переведено труси у визначних діячів Обєднання (о. Куницький, Ів. Ліщинський і ин.) та арештовано гол. секретаря УНДО. Вол. Целевича й члена Центр. Комітету ред. Дм. Палієва; в Сокалі арештовано а опісля інтерновано голову Пов. Нар. Ком. д-ра Ол. Ріпецького.

Тактика залякування репресіями не сколихнула рівновагою Обєднання і його управи. Навпаки, негайно реаговано на ці репресійні прийоми. Президія УНДО, оцінюючи вагу сучасного моменту, рішила візвати повітові й місцеві організації до ще інтензивнішої акції, до поширення і поглиблення розпочатої і до світлих вислідів доведеної праці, до розбудови нашого політичного життя. Не лякаймося наступів, тільки продовжуймо розпочате діло. Ми, що перейшли через гегенну, що винесли на своїх плечах безмір лиха, загартовані під ударами недолі, — не опустимо рук. Навпаки, заходи ненаситного в своїй злобі противника повинні бути ще більшим товчком до праці, до організації, до єднання і то тим більше, що теперішній момент і розгортаючіся на всю ширину

події показують, що в назріваючій боротьбі всіх проти всіх вдержаться тільки ті, що будуть зорганізовані. Коли говоримо про „назріваючу боротьбу", то не конечно треба розуміти під нею збройну зустріч. Ні, ми в першу чергу маємо на увазі боротьбу в площині нпр. виборчій. Теперішній сойм морально скінчив свою вегетацію. Наслідком моральної смерти буде його смерть матеріяльна, фізична. Прийдуть нові вибори. До цеї зустрічі з нашими противниками мусимо бути організаційно незвичайно підготовані. З неминучою в нормальному розвитку подій виборчою акцією тісно вяжеться наше дальше істнування

З цим всім тісно вяжеться й питання спільного національного фронту, до котрого накликуємо инші українські політичні організації не від нинішнього дня. Досі ці наші поклики зустрічалися з явною або критою, з гомінкою або мовчазною відмовою. Сьогодня — маємо враження — що свідомість потреби загально-національного обєднання проймає ширші кола нашого громадянства. Нехай же всі, які розуміють вагу хвилі і яким добро й будуччина народу лежать на серці, зроблять крок вперед. Нехай від зрозуміння і освідомлення моменту приступлять до слів, а опісля до діл.

На волі.

Після репресійних спроб „кресових лицарів".

Більшість арештованих в пятницю мин. тижня (13. ц. м.) громадських діячів вже на волі. А саме випущено з поліційної або судової тюрми гол. секр. УНДО. Вол. Целевича, члена ЦК. УНДО. ред. Дмитра Палієва, урядовця „Просвіти" Івана Петрика, Ярослава Марценіна, Нестора Яцевăі Трусевича. Досі не випущено ще члена редакції „Гром. Голосу" Степана Курахаі „визначного саботажиста" — як каже жовто-провокаційна польська преса — Павла Меркуна, якого — не знати в якій цілі — мають відставити до Познаня.

Вол. Целевича випущено з тюрми після переслухання слідчим суддею. Дуже дивно і сумно, що судово-тюремна адміністрація всупереч постановам закону і обовязуючого регуляміну дозволила собі була у відношенні до гром. В. Целевича на таку екстравагáнцію, що спершу примістила його в огидній келії разом з бандитами. Аж згодом на протест арештованого переведено його до кращої келії де сидять запідозрені в комунізмі інтелігентні люде. Донесення поліції проти гром. В. Целевича йшло в напрямі § 65. А саме поліція зробила до суду таке донесення на В. Целевича: 1) що він писав матеріяли й жалоби до Ліґи Націй, в яких „шкалював" Польщу, 2) що він був автором летючки, зверненої проти даниловичівсько-клібоїдської акції під написом: „З хати до хати, з рук до рук! Проч з Юдами!" і 3) що він певно мусить належати до якоїсь тайної, нелеґальної української організації.

Так виглядають фантазії політичної поліції, фантазії, що в умовах нашого життя під Польщею є вповні вистарчаючі для позбавлення свободи діяльного громадянина.

По широкому світі.

В Югославії міністерську крізу зліквідували порозумінням радикалів із радичівцями на основі сербсько хорватського договору. Клюб партії Радіча, що наслідком непорозуміння голосував м. тижня проти внесення заяви довіря урядові, згодився тепер із становищем уряду. Павле Радіч мін. зем. реформи наслідком того непорозуміння подався до димісії. Теку мін. зем. реформ обняв пос. д-р Хібеник (радичівець). Зрештою склад кабінету не змінився. Кабінет стане небаром перед скупштіною.

Абд-ель-Крім, як повідомляє „Таймс", зачав нову офензиву на еспанськім фронті. Втрати Еспанців дуже великі. Купці з Альгусемас спішно висилають товари до Мелілі.

Еспанський уряд виселив поза границі держави проф. університету Альвареза де Фахо нібито за нарушення спокою. Кількох міністрів виступило в звязи з тим гостро проти Прімо де Ріверн. Можлива є кріза уряду.

Французький міністр фінансів Пере, що виїхав до Льондону з метою порозумітись з англійським міністром фінансів Черчілем щодо нових кредитів, не добився успіхів. Оба міністри не дійшли до однозгідних рішень і не підписали умови.

Бразилія погрожує Лізі Націй, що виступить з Ради, коли вона прийме зміну, пропоновану реорганізаційною комісією.

Грецький диктатор ген. Пангальос видав розпорядок завести якнайбільші ощадности і скасував усі автомобілі, аж до міністерських включно.

Англійські вуглекопи таки звернулись до контресу радянських професійних союзів, щоби прислали зібрану для них підмогу 2,600.000 рублів. Англійські союзи витратили на страйк половину своїх фондів: 3 міліони фунтів.

В Італії внаслідок великих дощів та росталих снігів, вийшли з берегів деякі ріки та потоки та позаливали поля.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне число нашого часопису сконфісковано в двох місцях за 20 рядків статті „Настрої і тенденції".

— **До комітету для вшанування 10-ліття смерти Івана Франка** доходять нарікання, що поліція переслідує особи, котрі займаються поширенням наліпок і грозить, що здиратиме наліпки з вікон та доноситиме про це карній владі. У всіх таких випадках надужиття поліції, слід вносити жалоби на неї до адміністраційної влади, або до староства, воєвідства і міністерства внутрішних справ у Варшаві, а про факт внесення жалоби повідомити Комітет свята Франка, Львів, Ринок 10, „Просвіта". 1—3

— **Польська поліція і свято Франка.** Зі Щирця доносять нам, що тамошня поліція забороняє продавати і розповсюднювати наліпки з портретом І. Франка, призначені для франківських обходів і свят. Поліція оправдується тим, що на терені Щирця обовязує ще виїмковий стан. На терені цілого львівського воєвідства виїмковий стан знесений вже давно, а для поліційного кацика зі Щирця він обовязує ще й тепер. Провінціональні кацики стали зухвалими до тої м...

Валентина Завадська. 3)

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовження.)

V.

Досі говорено було лише про оборону жінки яко такої, жінки, яка не здобула собі правного стану через подружя. Одначе багато до побажання лишає навіть цей леґальний стан. Замужня жінка далеко не має таких самих прав, що її чоловік, як нпр. добровільного збереження або зміни підданства при шлюбі. Від 1918 року до 1923 пороблено в цьому напрямі багато і в СРСР, Зєдинених Державах, Бельгії і скандинавських державах. Там жінка має вже право добровільного приняття підданства мужа, в противному випадкові залишається при попередньому. Крім підданства пекучим питанням являється незалежне право розпорядження маєтком і поширення прав розводу та сепарації.

З ініціятиви Суфражу внесено питання про скликання міжнародньої конференції для одноманітного полагодження цих справ. В першу чергу звернено ся до відомих правників усіх країн зі запитами, чи можливо булоб прийти до яких правних рішень, однакових для жінок цілого світа. За рідкими винятками знавці погодилися з необхідністю скликання згаданої конференції, хоч зазначували силу перешкод для однородного законодавства. Ці труднощі полягають головно в особливостях обичаїв кожної країни і нації і їх законодавства.

Підчас конгресу у Вашингтоні Інтернаціональна Жіноча Рада вітала цей замір Суфражу і висловила побажання, щоби на Міжнародню Конференцію закликано також жінок-юристок. Наразі провадиться підготовчу працю для конференції і в ріжних державах заклалися комісії для розгляду істнуючого законодавства про права замужньої жінки. Треба думати, що лише труднощі погодити місцеві національні вимоги затримують справу.

Прикладом держави, де замужня жінка не має жадних прав, може бути Голяндія. Там панує кодекс Наполеона, котрим піддається жінку у цілковиту залежність від чоловіка.

З огляду на розходження права з вимогами життя жінки покликали комітет для опрацювання подружого законодавства. У його склад входять представниці жіноцтва, відомі вчені і посли парляменту. Постанови тої комісії піддано на розгляд спеціяльної державної комісії.

Друга така держава — Арґентина. Але там осягнено великі успіхи, бо вже у вересні переведено закон, яким цілковито зрівнюється права жінок з чоловіками в цивільному праві й унезалежнюється жінку. Опріч цього внесено додаток, що обидва подруги не відповідають за довги один одного і коли мужа засуджено до вязниці більше як на два роки, жінка через судову постанову перебирає управу спільним майном.

Так стоїть справа в екзотичній Арґентині. У нас в Европі головні точки нового проєкту подружого законодавства слідуючі:

1) Жадна жінка не тратить прав свого краю наслідком одружения з чужеземцем, не тратить прав набувати маєтки й управляти ними, виконувати свій фах і не може підлягати тим обмеженням, яким не підлягає її чоловік.

2) При відсутности шлюбного контракту спільний рухомий та нерухомий маєток одружених не підлягає законам країни мужа, тільки того краю, де шлюб відбувся.

3) За винятком випадку, коли жінка добровільно зреклася своїх національних прав і набула національність (державну приналежність) мужа, себто втратила цілком право на охорону свойого краю, розвід та сепарація, будучи дозволені законами країни мужа, повинні також не зустрінути перешкоди в законодавстві країни, звідки походить жінка.

Це є резолюції Суфражу, виготовлені для Конґресу, що має відбутися в червні цього року.

VI.

Розглянувши працю прогресивного жіноцтва на полі родинних або персональних відносин, перейдемо до жінки працьовниці.

Велика війна перевернула умовини праці у воюючих державах. Поширилося поле діяльности для жінок задля браку урядників та робітників. Так було скрізь. Цей численний виступ жіноцтва і реальний прояв його здатностей до найріжноманітнішої, часто дуже відповідальної праці довів, що попередні границі жіночої діяльности були справді за вузкі і що упередження щодо їх праці було несправедливе. Чи одначе можливо було сподіватися, що залишиться та сама позиція, коли вернуть до краю тисячі здемобілізованих урядовців і робітників? Правда, в богатьох країнах, підчас війни, становище жінки покращало. Подекуди набула вона політичні права і то дало їй в руки спосіб боротися за своє економічне положення. Але, коли з поворотом армій вплинула сила працьовників-мущин, становище захиталося. Повстала реакція. Забуто всі послуги жіноцтва підчас інтензивної праці за війни і пролунала облудна фраза: „Вертайте до своїх родинних огнищ і виховуйте нам дітей!" хоч між жіноцтвом не всі були замужні, а було багато самітних, які самі утримували себе. В теперішніх часах становище працюючої жінки в ріжних країнах неоднакове. В Швеції та Румунії воно покращало; Голяндія, Німеччина та Південна Африка скорочують замужню урядничку. З Франції та Італії приходять потішаючі вістки, бо там упав проєкт закону про редукцію замужніх жінок-працьовниць.

(Продовження буде.)